

EOKA TERÖR ÖRGÜTÜ VE YAPTIĞI KATLİAMLAR

Fedayi KARAYILAN*

Kıbrıs Mücadelesi Ulusal Örgütü (EOKA) Kıbrıslı Rumlar tarafından bağımsızlık amacıyla kurulmuştur. Söz konusu örgüt 7 Mart 1953 tarihinde Yeoryos Grivas tarafından Enosis hayali çerçevesinde hayata geçirilmiştir. Örgütün kurucusu ve birinci komutanı Yeoryos Grivas ikinci komutanı ise Grigoris Afksentiu olmuştur. Örgütün en büyük destekçilerinden biri ise Kıbrıs Başpiskoposu üçüncü Makarios'tur. Söz konusu örgütün temel amacı Kıbrıslı Rumların önderliğinde Kıbrıs'ın Yunanistan ile birleşmesi demek olan Enosis düşüncesini gerçekleştirmektir. Bu minvalde diğer bir amaç ise Kıbrıs'ta yaşayan Türkleri adadan uzaklaştırmaktır.

EOKA 29 Mart 1955 tarihinde ilk silahlı eylemini gerçekleştirmiştir. Kıbrıs'ın çeşitli yerlerinde eş zamanlı olarak toplam 18 adet bombalı saldırıda bulunmuştur. EOKA başta karakollar ve üst düzey yetkililerin evleri olmak üzere pek çok yere yönelik koordineli saldırılar başlatmıştır. Mevzubahis saldırıların sayısı Haziran ayının sonuna kadar 200 civarına ulaşmıştır. EOKA Kasım ayında toplam 416 adet saldırı düzenlemiş ve bunların sonucunda yaklaşık 30 İngiliz askeri hayatını kaybetmiştir. 1957 yılına gelindiğinde Kıbrıs Türk Toplumunu tarafından Türk birliğinin ve beraberliğinin sağlanması amacıyla Türk Mukavemet Teşkilatı kurulmuştur. 1957 yılının Ocak ayında ve sonrasında Grivas, iki toplum arasındaki gerilimi kullanarak Kıbrıs şehirlerindeki ayaklanmaların fitilini yakmak maksadıyla Kıbrıs'taki Türklere saldırma politikası izlemeye başlamıştır. 1957 yılının Mart ayında EOKA militanları bir Türk polisini şehit etmişler ve Grivas önderliğinde Türk topluma yönelik katliamlar gerçekleştirmeye başlamışlardır. Buna karşılık Türk Mukamevet Teşkilatı yakaladığı EOKA militanlarını öldürmeye veyahut esir almaya başlamıştır. 1958 yılının Ağustos ayına gelindiğinde ise Türk ve Yunan hükûmetleri tarafından desteklenen bir ateşkes ilan edilmiştir. 5 Aralık 1958 tarihinde İngiliz, Yunan ve Türk dışişleri bakanlarının görüşmeleri neticesinde Londra ve Zürich Antlaşmaları imzalanmıştır. Yöneticiler 9 Mart 1959 tarihinde EOKA'nın söz konusu antlaşmaları tanıdığını açıklamıştır. Tüm bu antlaşmaların ardından İngiliz hükûmeti adadaki askeri birliklerinin sayısını artırmıştır. Bu şartlar altında 1960 yılına gelindiğinde ise Kıbrıs resmen bağımsız olmuştur.

Kıbrıs'ın bağımsızlığını kazanmasının ardından cumhurbaşkanı seçilen Makarios öncülüğünde örgütün gücü büyük oranda artmıştır. 21 Aralık 1963 tarihinde örgüt Türk katliamı gerçekleştirmiştir. Bu saldırılar Türklerin öldürülmesi, Türk köylerinin ve şehirlerinin yağmalanmasıyla sonuçlanmıştır. Kıbrıs'taki Rum halkının mevzubahis saldırılara destek vermesi ve Türk mücahitlerinin bu saldırılara karşılık vermeleri ile 20 Aralık'ta tarihe Kanlı Noel" olarak kaydedilen olaylar vuku bulmuştur. Söz konusu gecede 364 Türk hayatını kaybederken Rum kesiminden ise 174 kişi ölmüştür. EOKA Ayvasıl köyünde 21 Türkü öldürmüş ve bu olay Ayvasıl katliamı olarak tarihe geçmiştir. 15 Temmuz 1974 tarihinde Nikos Sampson, Makarios'a karşı bir darbe gerçekleştirerek EOKA'nın başına geçmiş ve Türk katliamlarına devam etmiştir. Bu durumda 20 Temmuz 1974 tarihinde Bülent Ecevit tarafından "Ayşe Tatile Çıksın" parolası ile Kıbrıs Barış Harekâtı başlatılmıştır. Saldırılarda şehit düşen Kıbrıslı Türk sayısı yaklaşık 1672 olmuştur. Kahraman Türk ordusunun müdahalesi ile 18 Ağustos 1974'te Harekât başarıyla sonlandırılarak EOKA tarihe gömülmüştür. Kıbrıs Barış Harekâtı ile birlikte Kıbrıs Türklerinin varlığı güvence altına alınmıştır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler I. Sınıf Öğrencisi